

Östra Grevie kyrka

55.4690, 13.1352

Östra Grevie kyrka ligger i ett område som hör det kyrktätaste i Skåne. Under tidig medeltid bildades många små socknar där man byggde stenkyrkor, och därmed kom kyrkorna att ligga på endast några få kilometers avstånd från varandra.

Östra Grevie kyrka är en av endast tre kyrkor i Skåne som är så att säga "felorienterade". Vanligen är koret i öster och tornet med huvudingången i väster. Här är det tvärt om.

Östra Grevie kyrka byggdes 1897 i nygotisk stil, som ersättning för en romansk 1100-tals kyrka som låg något längre åt söder i byn. År 1228 hade ärkebiskopen Andrès Sunesön donerat en gård till kanikerna i Lunds domkapitel. I gåvobrevet står det att gården ligger "in Graefhöhae orientali". Det är första gången Östra Grevie nämns i skrift.

På 1860-talet uppmanade biskopen församlingen att riva den gamla lilla kyrkan och istället uppföra en ny större. Men bygget kom tillstånd först cirka tjugo år senare.

En modell av den gamla kyrkan finns att se inne i kyrkan.

Vem som ritade kyrkan vet man inte med säkerhet. Det kan ha varit den flitige kyrkobyggaren Per Pettersson, Kjorke-Pitter kallad. Hade visserligen lovat att göra en ritning men han kan också ha fått hjälp av till exempelvis arkitekt Salomon Sörenssen. Om detta kan vi bara gissa för ritningarna finns inte kvar.

Sommaren 1897 stod den nya kyrkan färdig, och kunde sedan invigas i september samma år

Inne i kyrkorummet - ovanför den östra ingången finns ett stort kungligt vapen med Carl XI:s monogram och årtalet 1688.

Altaret av trä från 1897 har motiv målade av förre kyrkoherden Ernst Frostin.

Altaruppsatsen har tillhört den äldre, rivna kyrkan och tillverkades 1703 av snickarmästare Nils Wulff i Malmö.

Altartavlan som alltså är placerad i den gamla altaruppsatsen är målad 1970 av den då drygt 90 år gamle men fortfarande fullt aktive Einar Forseth, och föreställer Jesus placerad i jordbrukslandskapet som

omger kyrkan. Konstnären Einar Forseth har gjort många sakrala arbeten, men är kanske mest känd för sina guldmosaiker i Gyllene salen i Stockholms stadshus.

På baksidan av altartavlan finns äldre målningar som visar växter mot blå botten, och som ursprungligen var vända mot kyrkorummet.

På norra vägget hänger en altarpopsats snidad 1703 av malmösnickaren Nils Wulff.

Den åttkantiga dopfunten är tillverkad för den nya kyrkan 1897.

Dopfatet i form av en figur i naturlig storlek föreställer Johannes döparen, och är tillverkad på 1700-talet av Simrishamnssnidaren Stenberg.

Dopaltaret är tillverkat av delar från den äldre, rivna kyrkans predikstol. Inskriptioner anger 1756 och 1852, vilket står för tillverkningsår och renoveringsår. Den ursprungliga bemålningen utfördes av målarmästare Håål i Malmö.

Denne målade också en tavla för den gamla kyrkans predikstol. På tavlan som återvände till kyrkan 1968

kan vi se att Moses har två horn! Här följde målaren dock en traditionen som långt tillbaka härrör från en felskrivning av det latinska ordet *cornata*, "bekransad". När Moses kom ner från berget Sinai där han hade mottagit tio Guds bud, var han bekransad av ljus, liksom omstrålad av Guds härlighet. Bibel 2000 talar om "en strålgans från hans ansikte". Men i en avskrift för mycket länge sedan förvanskades ordet *cornata* till *ecornuta*, som betyder just "behornad". Därför har inte bara den lokale konstnären utan även bland att den store italienske mästaren Michelangelo avbildat Moses med horn.

Orgel är från omkring 1897, tillverkad av Molander i Göteborg till en kostnad av 2900 kronor.

Storklockan av malm är gjuten 1896 av Beckman & Co i Stockholm. Lillklocka som är från 1762 har figurframställningar av Moses, Petrus, Rättvisan och Nåden, och är gjuten av Andreas Wetterholtz i Malmö.

Östra Grevie kyrka används regelbundet för firande av kvällsmässa samt vid dop, vigsel och begravning, vid konserter och enstaka gudstjänster.

Källor:

Webb: Vellinge-Månstorps församling.

Pdf: "Östra Grevie kyrka - vård och underhållsplan."
Caroline Ranby 2017.

Bok: "Om Östra Grevie gamla och nya kyrka". Elna-
Brigitta Lithner. ISBN 91 88 228 05 3

Bok: Riksantikvarieämbetets bebyggelseregister.